

Nr 232.

Av herr **von Heland m. fl.**, om *utveckling snarast möjligt av statens intressen i dramatiska teaterns verksamhet.*

De rådande ekonomiska förhållandena mana till största möjliga sparsamhet med allmänna medel. Icke minst gäller detta de s. k. lotterimedlen, vilkas användning numera måste underkastas en mera ingående prövning än tidigare behövt ske. Utvecklingen under de senare åren har gått i den riktningen, att dessa medel alltmer kommit att betraktas såsom statsmedel i vanlig bemärkelse. Riksdagen har sålunda genom sina revisorer funnit sig böra granska det sätt, på vilket medlen förbrukats för de olika ändamål, för vilka de anvisats av Kungl. Maj:t. I nu föreliggande budgetförslag har vidare för första gången lotterimedel uppförts på riksstatens inkomst-sida för täckande av allmänna statsutgifter. Ett belopp av 2 miljoner kronor har på detta sätt disponerats. Man står sålunda redan i begrepp att, ehuru visserligen ännu så länge i begränsad omfattning, indraga lotterimedlen till statsbudgeten och därmed även överlåta beslutanderätten i fråga om medlens användning på riksdagen. Den utvecklingslinje, på vilken statsmakterna sålunda äro inne, gör det givetvis än mer angeläget, att riksdagen mer än hittills varit fallet ägnar sin uppmärksamhet åt lotterimedlen. Det är desto nödvändigare, att så sker, som medlen i vissa fall av Kungl. Maj:t blivit anvisade till ändamål, vilka åtminstone från nuvarande utgångspunkter knappast kunna sägas representera ett mera allmänt socialt eller kulturellt syfte.

Den närmaste anledningen till dessa reflexioner är den av 1932 års statsrevisorer framlagda utredningen angående storleken av de belopp lotterimedel, som under de gångna åren anvisats till understödjande av de kungl. teatrarnas verksamhet. Denna utredning utvisar, att för enbart de två nationalscenerna i huvudstaden intill den 30 juni 1932 förbrukats sådana medel till ett sammanlagt belopp av över 18 miljoner kronor, därav över 1 $\frac{1}{4}$ miljon under det senaste spelåret (1931/1932). Därest även andra tillskott av det allmänna — såsom fri disposition av teaterbyggnader och inventarier, hyresinkomster av dessa byggnader, ränta å reservfond, nöjes-skatt m. m. — medräknas, stiga bidragen för nämnda verksamhet till vida högre belopp. Såsom revisorerna framhålla, påkallar tidsläget kraftiga åtgärder till nedbringande av det allmännas bidrag till den ifrågavarande teaterverksamheten. Att revisorerna härvid i första rummet funnit denna maning böra riktas till Dramatiska teatern, torde otvivelaktigt hava för-anletts därav, att då den vid denna teater bedrivna rörelsen är av samma art som den, som utövas av privata teatrar i huvudstaden, icke samma anledning skulle förefinnas för att stödja denna verksamhet som den av

Operan bedrivna. Med skäl kan ifrågasättas, huruvida det med hänsyn till mängden av de rent statliga uppgifter, som på grund av det ansträngda statsfinansiella läget numera icke kunna tillgodoses eller endast kunna tillgodoses i begränsad omfattning, över huvud taget är ekonomiskt försvarligt att med allmänna medel uppehålla verksamhet vid den kungl. talscenen i huvudstaden. En betydande besparing, som kunde komma andra mera behjärtansvärda syften till del, skulle kunna ernås, därest verksamheten vid denna teater överlättes till ett enskilt företag. Några mera avsevärda kulturella värden skulle säkerligen icke gå till spillo genom en sådan åtgärd. Det måste emellertid beklagas, att regeringen, innan ännu riksdagen hunnit taga ställning till statsrevisorernas uttalanden i ärendet, igångsatt en synnerligen vittutsvävande utredning om landets teaterförhållanden och därvid engagerat sig i en teaterpolitik, som, såvitt nu kan bedömas, måste leda till en utvidgning i stället för såsom statsrevisorerna åsyftat en inskränkning av den med statens medverkan bedrivna teaterverksamheten och därför måste komma att medföra ökade krav på de begränsade belopp lotterimedel, som stå till förfogande. Då det torde vara en ganska allmän uppfattning, att statens engagemang i teaterförelsen böra i möjligaste mån inskränkas, hade, synes det oss, bland utredningsdirektiven bort ingå att pröva frågan, huruvida icke till vinnande av besparingar å utgifterna av lotterimedel de syften, som Dramatiska teatern har att tillgodose, lika väl kunde tillgodoses under en privat ledning av teatern. Härvid synes främst böra undersökas de villkor, på vilka en uthyrning av Dramatiska teaterns byggnad och inventarier kan komma till stånd. Givetvis bör vid en sådan eventuell anordning all möjlig hänsyn tagas till den anställda personalens berättigade intressen.

Under återopande av det anförda hemställes,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t an-
hålla, att Kungl. Maj:t ville föranstalta, att frågan
om möjligheterna för en avveckling snarast möjligt
av statens intressen i Dramatiska teaterns verksamhet
särskilt upptages till behandling i samband med den
nyligen igångsatta utredningen om nationalscenerna.

Stockholm den 31 januari 1933.

Erik von Heland.

Elof B. Andersson.

Anton Pettersson.

Edw. Larson.

Ernst Svenson.